

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

*Чернишев Денис Олегович, кандидат технічних наук, доцент,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ЛОГІКО-СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО ФУНКЦІОНАЛЬНО-РЕСУРСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДОВІДВЕДЕННЯ ТА ВОДОПОСТАЧАННЯ

Наближення до європейських стандартів соціальних умов житлово-комунальної сфери, які дозволяють задовольнити потреби життєзабезпечення населення, є одним із мотивів вибору українським суспільством шляху європейської інтеграції. Комплекс заходів, що був здійснений у сфері житлово-комунального господарства (ЖКГ) протягом попередніх років, частково заклав підґрунтя для здійснення повноцінної реформи галузі.

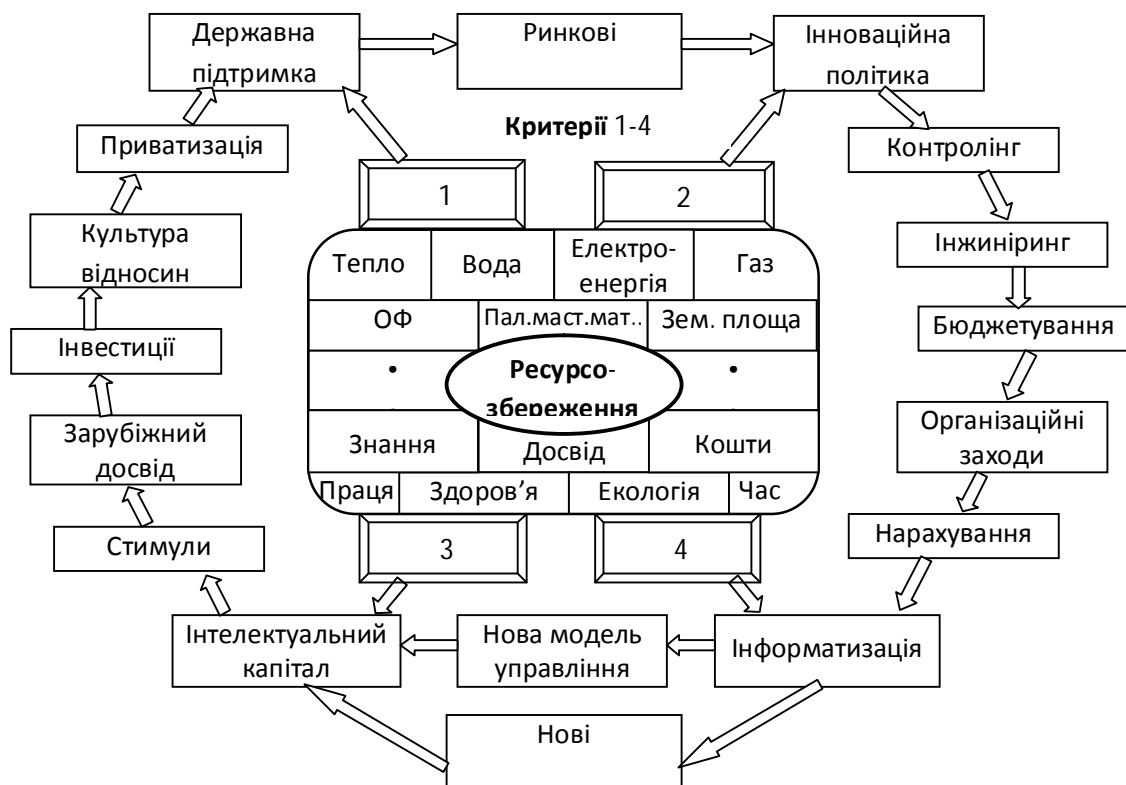
Найважливішою складовою системи ЖКГ є підприємства водопровідно-каналізаційного господарства (ВКГ). Водночас за підсумками 2018 р. підприємства ВКГ знаходяться у кризовому стані: обтяжливі борги за енергоносії, зниження обсягу продаж (до 16%), неплатежі населення за спожиті послуги, і, як наслідок, стійка тенденція збитковості діяльності. Загальний технічний стан підприємств ВКГ характеризується високою зношеністю основних засобів (65-77%), високим рівнем аварійності водопровідних та каналізаційних мереж (загальна протяжність водопровідних мереж складає 106374,4 км, з яких в аварійному та ветхому стані знаходяться 36185,4 км або 34 %, загальна протяжність каналізаційних мереж становить 37404,46 км, з яких в аварійному та ветхому стані знаходяться 12749,3 км, або 34,1 %.), значними втратами й технологічними витратами води в системах централізованого водопостачання води в мережах (більш 40% від поданої води у мережу), високим рівнем енерговитрат (є у 2-3 рази вищим за рівень передових зарубіжних країн), Як наслідок, погіршуються якісні характеристики питної води та стічних вод, що не лише негативно впливає на рівень захворюваності населення й екологічний стан території та створює високий ризик виникнення аварійних ситуацій, а й суттєво

знижує інвестиційну привабливість об'єктів ВКГ та є основним гальмівним фактором модернізації. Усе це разом зумовлює зростання навантаження складової комунальних витрат у складі бюджету всіх видів споживачів з одночасним зниженням якості відповідних послуг й негативно впливає на роботу національного господарсько-економічного механізму, та потребує застосування обґрунтованих заходів цілеспрямованого впливу (1, с.23).

Питання ресурсозбереження стали предметом системних та ґрунтовних досліджень багатьох зарубіжних та вітчизняних учених-економістів, зокрема: О. Аліпова, А. Ачкасова, Є. Альтмана, В. Бабаєва, Б. Бармакова, Б. Беззубко, А. Бережної, О. Вороніної, Т. Гладчук, В. Дорофієнко, О. Димченко, О. Зборовської, В. Єліферова, В. Жовтянського, О. Зубко, О. Карлової, Н. Кал'янова, Б. Карабанова, Т. Качали, Т. Лепейко, С. Мальцева, Л. Мельніка, Т. Момот, В. Ніколаєва, В. Полуянова, В. Петросова, С. Плотницької, В. Семенова, Г. Семчука, Р. Тоффлера, Р. Ткача, М. Хаммера, Д. Чампи, Н. Чебанової, Л. Шутенка, Т. Юр'євої та ін. Відмічаючи фундаментальний характер теоретико-методологічних розробок, вирішення питання реформування підприємств ВКГ та пошук нових форм та методів роботи не завершено й потребує формування комплексних інноваційних механізмів управління ресурсозбереженням з урахуванням зарубіжного досвіду та з розробкою механізмів залучення інвестицій.

Визначено, що підвищення ефективності використання енергетичних і матеріальних ресурсів є пріоритетним напрямком економічних досліджень в сфері ВКГ, а практика ресурсозбереження набуває рис інтегрованої аналітичної функції управління з методичним та інформаційно-аналітичним забезпеченням, зв'язками і елементами організаційно-управлінської технології.

У процесі дослідження встановлено, що під терміном «ресурси» слід розуміти широкий спектр їх різновидів, специфіка яких визначає механізми їх використання (рис. 1).

- 1 - стійкість, надійність
 2 - якість послуг
 3 - економічність
4 - темп розвитку

Рис. 1. Структурна модель складових ресурсної бази підприємства ВКГ та інструментарію ресурсозбереження (розроблено автором)

В структурі ресурсного потенціалу підприємства виділено енергетичну складову, виробничі та комерційні втрати, рівень фінансового забезпечення, механізм і якість системи управління.

Першочерговим завданням ресурсозбереження підприємств ВКГ є оцінка виробничих і комерційних втрат в поточному періоді і динаміки їх змін.

Доведено, що проблема раціонального використання ресурсів залежить від організаційної якості механізмів управління (структури, функцій, розпорядної документації). Серед проблем управління ресурсозбереженням пріоритетно виділені - організаційні заходи, інформатизація та аналітична складова управлінської діяльності, інжиніринговий інструментарій перебудови діючої системи управління.

В теоретико - методичному плані в дослідженні увагу сконцентровано на концепції процесного управління ресурсозбереженням,

що дає змогу поєднати діючий структурно-функціональний механізм управління з організаційно-економічним виокремленням процесів різного типу, де логіко-структурні ланцюжки взаємозв'язку функцій і витрат максимально впливають на ресурсоємність процесів і кінцеві результати.

Запропонована до реалізації логіко-структурна модель ресурсного менеджменту на підприємствах ВКХ (рис 2.).

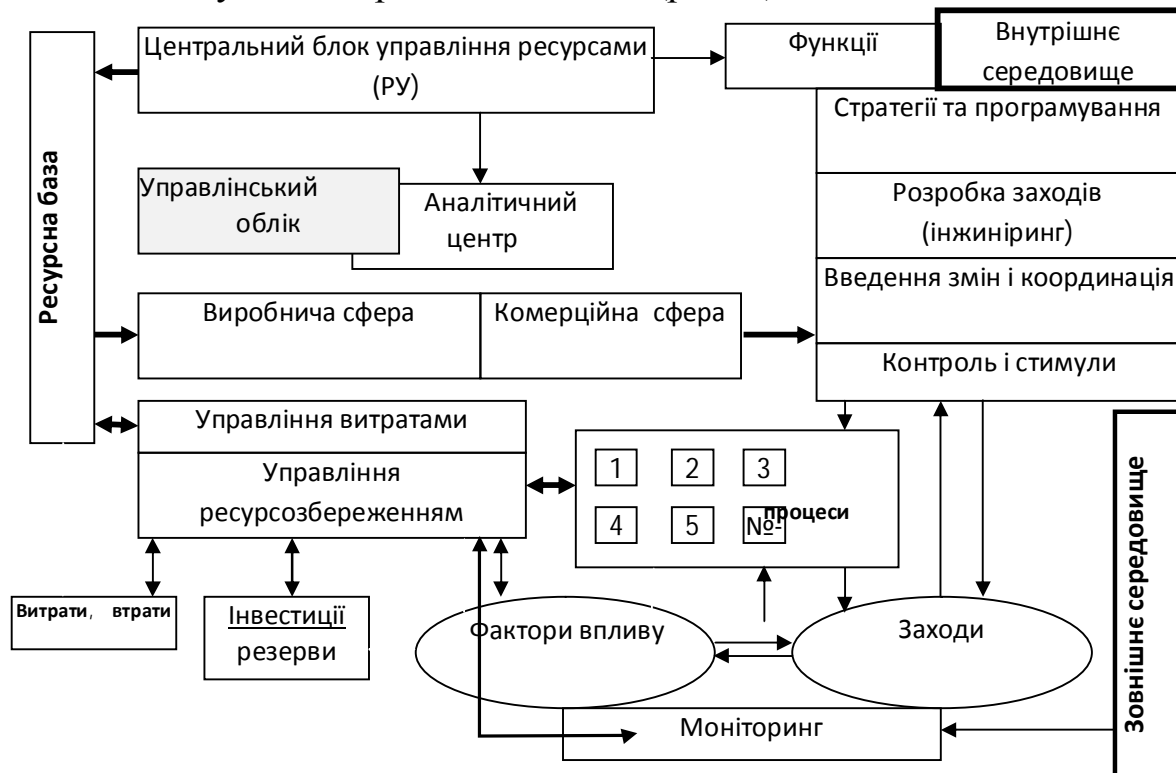

Рис. 2. Логіко-структурна модель ресурсного менеджменту на підприємствах ВКХ

В запропонованій моделі «центральный блок управління ресурсами» виконує групу своїх функцій, спираючись на контролінг, залучаючи до роботи «Аналітичний центр» (службу контролінгу).

Дослідженням доведено, що економічні і управлінські процеси відбуваються в нестійких, невірноважених умовах, що потребує від керівництва і персоналу підприємства значних зусиль для виявлення причин, тенденцій і закономірностей змін, що обумовлює необхідність формування нового мислення, інноваційних механізмів прийняття рішень, нормативної поведінки в конфліктних ситуаціях.

У дослідженні обґрунтовано позицію щодо включення в систему управління ресурсозбереженням інноваційної інтегрованої «аналітичної функції управління». Доведено, що ця функція є невід'ємною частиною

моделі «аналіз - синтез - результат». Аналітична функція у роботі представлена як один із блоків фінансового управління, оскільки фінансово-економічна служба забезпечує інформацією керівництво для прийняття ключових рішень, орієнтуючись на обсяги робіт і кінцеві фінансові результати. У поєднанні з «синтезом» аналітична функція забезпечує процес контролю за трьома напрямками: ефективність діяльності, надійність в експлуатації, ефект розвитку (збалансованість змін). Концептуальну модель управління ресурсозбереженням сформовано із використанням сучасного інформаційно-методичного забезпечення (рис. 3).

Результати наукового дослідження дозволили стверджувати, що концептуальна модель управління ресурсозбереженням на підприємствах ВКГ має базуватися на

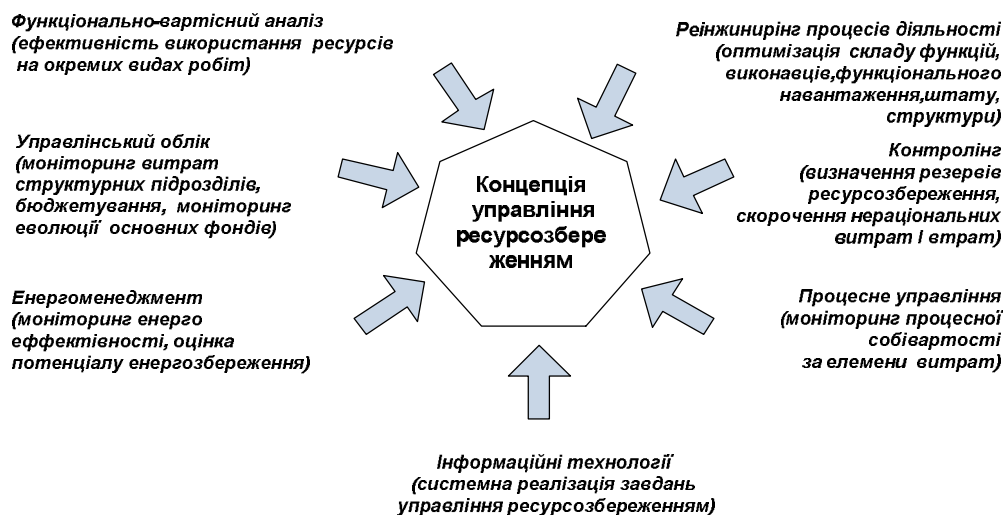

Рис. 3. Інформаційно-методичне забезпечення формування концептуальної моделі управління ресурсозбереженням на підприємствах ВКГ інтеграції у єдину управлінську технологію обліково-аналітичних завдань оцінки і контролю стану ресурсів, інформаційного забезпечення їх вирішення, комплексу заходів організаційно-управлінського впливу на поточну діяльність підприємства ВКГ.

Список використаних джерел і літератури

1. Хайло Я.М. Ресурсний підхід до управління розвитком водопровідно-каналізаційних підприємств.// Причорноморський науково дослідний інститут економіки та інновацій. Науково-практичний журнал «Причорноморські економічні студії». Одеса, 2018. Вип. 33.- С.134-135.

2. Марчук Ю.Л. Вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на рівень конкурентоспроможності робіт та продукції будівельних підприємств [Текст] / Ю.Л. Марчук // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 29. У 3ч. Ч. 3 – К.: КНУБА, 2013. – С. 82 – 91.

*Рижакова Галина Михайлівна, доктор економічних наук, професор,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ПЕРМАНЕНТНА АДАПТАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДО ПОТРЕБ УРАХУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ІМПЕРАТИВІВ

Останні десятиріччя розвитку підприємництва, виробництва гостро поставили завдання збереження та удосконалення довкілля, соціосфери. Таких цілей в сукупності досягають за рахунок створення технологічних матеріально-енергетичних сучасних процесів та інституціональних операцій передачі й обміну власності, прав, обов'язків. Цілі, процеси й операції супроводжуються та координуються процесами передачі, перероблення, перетворення інформації на всіх рівнях організації й функціонування виробництва, підприємства.

Оперативність господарської діяльності підприємства характеризується витратою часу, що необхідний для досягнення поставленої мети. Загалом час – це такий самий ресурс, який витрачають, як і матеріальний або трудовий. Тому функціональна значущість часу в дослідженні процесів потребує його виділення та самостійного розгляду, дослідження як категорії в загальній системі.

Соціо-еколого-економічним системам притаманно поступально-циклічне функціонування з урахуванням як детермінованої складової причинно-наслідкових зв'язків, так і деякої їхньої стохастичності. Економічним системам притаманна так звана «неповна керованість», коли можливий перехід системи з одного стану в інший за короткий період часу через незначну зміну чинників системи та їхнього впливу на систему загалом. Неповна керованість соціально-економічної системи викликає необхідність досліджувати питання якості й ефективності управління нею.

Сьогодні пошуки шляхів утворення складних систем, що самоорганізуються, не мають єдиного механізму, як і вирішення таких